

Minnesord

Med *Rolf Lindborg* (1931–2009) har en forskare med en högst personlig profil i svensk idé- och lärdoms historia gått bort. Han tillhörde de Uppsalastudenter som kom till det då litet udda ämnet just vid övergången mellan två professorsepoker. Johan Nordström, en gång den karismatiska grundaren av ämnet som självständig disciplin i Sverige, hade nu bitter och outgrundlig förskansat sig med sin ensamhet i sitt stora forskarum på universitetsbiblioteket. Docent Sten Lindroth, snart hans efterträdare, hade med en rad medryckande föreläsningar vårterminen 1953 givit ämnet en nystart. Snart skymtade man Rolf bakom ett skrivbord belamrat med knöliga pergamentband från 1600-talet. Där satte han sig in i den moderna filosofi som introducerades av Descartes, dess bakgrund och öden. För Sveriges del betydde de stora uppgörelserna mellan den nya filosofins anhängare och den rådande skolastiken genombrottet för den nya vetenskapen och en vägröjare för vår naturvetenskaps uppblomstring under frihetstiden. För att skildra detta krävdes stor självständighet. Rolf brukade berätta att när han försiktigt frågade professor Nordström till råds, hur man egentligen började med en sådan forskningsuppgift, blev svaret: ”Börja från början”. Något nedstämd riktade han då samma fråga till Sten Lindroth, men svaret blev nästan lika kort: ”Ta Europa först och Sverige sen.” Med detta stöd i bagaget skrev Rolf sin lysande avhandling ”Descartes i Uppsala”, fortfarande ständigt återropad av alla idéhistoriker som behandlar barockens idéliv. Avhandlingen gav honom lätteligen docentkompetens, och han flyttade senare till Lund, där han blev sitt ämnes förste företrädare, småningom med professors namn.

Inom vetenskapshistorien har ibland frågan ställts varför den vetenskapliga revolutionen som banade väg för upplysningens idéer inte inträffade tidigare. I privata samtal upprepade Rolf Lindborg ofta att den intressanta frågan är varför den alls inträffade. I sin forskning ville han söka sig tillbaka till den västerländska kulturens källsprång. Han fascinerades av de stora gestalterna i idéhistorien och grep sig frejdigt an deras studium. Från Thomas ab Aquino, över Pico della Mirandola, Copernicus, Descartes och La Mettrie till Örsted och de svenska storheterna Viktor Rydberg och Bengt Lidforss sträcker sig hans lärdoms historiska författarskap, alltid intressant, välformulerat och till största delen tillgängligt för den kunskapssökande allmänheten. Från Descartes problemformuleringar kring kunskapens väsen, materia och ande, själ och kropp, arv och miljö, tro och vetande, tycker man sig skönja en linje i Rolf Lindborgs sökande bakåt till skolastikens främsta företrädare, över renässansfilosofin till upplysningsmaterialismen, den romantiskt influerade världsbilden hos fysikern Örsted och till hur frågorna ställdes från motsatta utgångspunk-

ter hos idealisten Rydberg och materialisten Lidforss. Originaltexterna stod alltid i centrum för hans undersökningar – ibland gjorde han utgåvor i översättning av dem, alltid prövade han grundligt deras innebörd i deras rätta tidssammanhang.

I Bengt Lidforss såg han nog länge sin närmaste själsfrände. Läsarna av *Sydsvenska Dagbladet* kunde glädja sig åt en lång rad artiklar och inlägg i ett friare tonläge än det enbart vetenskapliga.

Han levde med i de stora tankar han granskade och hittade nog sitt livs mening i sitt vetenskapliga arbete mer än i något annat.

Gunnar Eriksson, Tore Frängsmyr & Erik Lindborg